

3. Смолюк С. Формування особистості молодшого школяра в умовах розвивального освітнього середовища.[Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://webcache.googleusercontent.com>
4. Фрадинська А. П. Психологічні особливості розвитку особистості молодшого школяра [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://webcache.googleusercontent.com/search>
5. Скрипченко О. В. Огороднійчук та ін. Вікова та педагогічна психологія. –К.: Просвіта, 2001. – 416 с.

УДК 372.461:75

ДЕШКО М-Х.В.
ПОПОВИЧ О.М.
Мукачівський державний університет, Україна

РОЗВИТОК ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБАМИ ТВОРІВ ЖИВОПИСУ

Однією з актуальних проблем дошкільної освіти в Україні є формування мовної та мовленнєвої компетентності дошкільників, адже вона є невід'ємним компонентом процесу соціалізації дитини та особистісного розвитку в цілому, оскільки мовлення є основним засобом сприйняття дитиною навколишнього світу та одночасно засобом її самовираження. У процесі оволодіння мовленням дитина проходить довгий шлях: від опанування звуками, складами, словами до утворення словосполучень, простих речень та, врешті, до оволодіння складними реченнями [1, с. 392]. Кінцевим етапом в оволодінні мовленням є розвиток зв'язного мовлення, одним із ефективних засобів якого є використання творів живопису в навчально-виховному процесі ДНЗ.

У Базовому компоненті дошкільної освіти підкреслюється особливе значення розвитку культури у дошкільників, як важливої складової їх особистісного зростання. Сфера «Культура» передбачає формування компетентності дошкільника у мистецькій діяльності, складовою якої є образотворче мистецтво[2, с. 11].

У тематичній програмі А. Богуш «Мовленнєвий компонент дошкільної освіти» зазначено, що діти: «за власною ініціативою малюють за змістом знайомих казок, супроводжують свої малюнки розповідями епізодів із казок і художніх творів; розповідають зміст репродукцій художніх картин» [3, с. 123].

Проблема розвитку зв'язного мовлення дошкільників була предметом дослідження у працях Е. Белкіної, А. Богуш, Н. Ветлугіної, Н. Гавриш, О. Дронової, Л. Зданевич, Т. Комарової, Т. Козакової, Н. Сакуліної, О. Ушакової, Н. Фесюкової, В. Ягупкової та ін.

У створенні зв'язного мовленнєвого продукту (зв'язним називають таке мовлення, яке може бути зрозумілим на основі його власного предметного змісту) науковці виокремлюють діяльнісний та особистісний компоненти. Діяльнісний компонент зумовлюється процесами утворення й сприймання повідомлення, регуляції та контролю власної мовленнєвої діяльності. Особистісний зумовлений тим, що у мовленні особа виявляє свою індивідуальність – характер, темперамент, рівень загальної культури [4, с. 392].

Результатом, продуктом зв'язного мовлення є текст – словесно виражений продукт мовленнєво-розумової діяльності людини, якому властива завершеність, структурна цілісність, цілеспрямованість та прагматична настанова [4, с. 393].

Образотворчо-мовленнєва компетенція – це результат художньо-творчої діяльності дитини, в якій мовлення планує, спрямовує, супроводжує, регулює й оцінює процес і продукт образотворення, яке, у свою чергу збагачує й увиразнює, надає образності мовленню дитини [4, с. 266].

Особливу роль у навчально-виховному процесі дітей дошкільного віку займає розвиток художнього сприймання в процесі ознайомлення з творами живопису. Твори живопису є ефективним засобом розвитку зв'язного мовлення дошкільників, оскільки під час розгляду картин, дитина вчиться зв'язно висловлювати свої враження від побаченого, передавати словесний зміст і тим самим розвиваючи монологічне мовлення дитини, формуючи образотворчо-мовленнєву компетенцію дошкільника.

Слід також відмітити особливості використання творів живопису в роботі з розвитку мовлення дошкільників, а саме: підбір творів живопису відповідно до вікових груп (від простих одно-, двох-компонентних картин в молодших групах до багатокомпонентних у старших групах); доступність змісту (сюжету) картин для сприймання дошкільниками; наявність мовленнєвого зразка опису картини, розповіді за картиною (в старшій групі план); індивідуальний підхід при навчання розповідання за картиною; попереднє планування мовленнєвих завдань.

Обов'язково необхідно звернути увагу дошкільників на емоційний зміст картини, на засоби якими художник передає на картині настрої героїв, стан природи, погоди, а також способи вираження вражень від побаченого за допомогою зв'язного висловлювання [5].

Отже, твори живопису є одним із засобів розвитку зв'язного мовлення, який відбувається під впливом естетичного сприймання, почуттів і є природним. Розглядаючи картини, описуючи їх, складаючи розповіді за картинами, за серіями картин, діти активізують свій словник, вправляються в складанні речень, вчать зв'язно висловлювати свої думки. Не слід забувати, що дошкільники бачать твори живопису не так як дорослі, на своєму рівні і сприймають його дещо інакше, виходячи з наявного досвіду, висловлюючи при цьому свої думки та враження. Саме це і є основним фундаментом розвитку мовлення в дітей. А щоб твори живопису мали розвивальний та виховний вплив на дитину, необхідні дорослі як посередники між мистецтвом і дитиною.

Список використаних джерел

1. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика : [підручник] / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш. – К. : Видавничий дім «Слово», 2011. – 544 с.
2. Базовий компонент дошкільної освіти України [Текст] / н. кер. : А. М. Богуш. – К.: Видавництво, 2012. – 26 с.
3. Богуш А. М. Мовленнєвий компонент дошкільної освіти / А. М. Богуш.– Х. : Вид-во «Ранок», 2011. – 176 с.

4. Богуш А. М. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у дошкільних навчальних закладах : [підручник] / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш, Т. Котик. – К. : Видавничий дім «Слово», 2006. – 304 с.
5. Розвиток зв'язного мовлення засобами живопису [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dnz107star.jimdo.com>

УДК 378.011.3-051:373.

ДЕЯК В.В.
ЛАЛАК Н.В.
Мукачівський державний університет, Україна

ПРОБЛЕМА ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ ШКОЛЯРІВ: РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ

Становлення освітньої системи в Україні відбувається в умовах прискореного входження у світове співтовариство, зростання впливу етнічного фактора на процеси збереження цілісності національної державності та відновлення духовних пріоритетів суспільства. Про це наголошується в Законах України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», Державній національній програмі «Освіта» («Україна XXI століття»), Національній доктрині розвитку освіти, що утверджують національну ідею, сприяють національній самоідентифікації, розвитку культури українського народу, оволодінню цінностями світової культури, загальнолюдськими надбаннями. У Концепції національного виховання підкреслюється важливість передачі молодому поколінню соціального досвіду і багатства духовної культури народу та формування особистісних рис громадянина України, найважливішими з яких є національна свідомість та патріотизм. Відтак високий рівень сформованості національної свідомості, знання національної психології і характеру народу, його культурно-історичних традицій, морально-етичної спадщини, історії та сучасності є одним з найважливіших аспектів психолого-педагогічної готовності вчителя початкової школи до професійної діяльності.

Учитель виступає для молодших школярів духовним наставником, провідником соціального та історичного досвіду, вихователем, організатором пізнавальної діяльності. Такий багатофункціональний характер діяльності вчителя початкової школи зумовлює важливість його підготовки до формування національної свідомості молодших школярів, яка охоплює всебічне пізнання рідного народу, його історії, культури, духовності й на цій основі – визнання себе і як індивідуальності, і як частки своєї нації, а через неї всього людства. Особливого значення ці ідеї набувають в умовах Закарпаття, поліетнічну структуру населення якого часто називають макромоделлю євразійського поліетнічного простору. На вчителів загальноосвітніх навчальних закладів, де навчаються діти національних меншин, покладаються відповідальні завдання щодо усвідомлення школярами нерозривної єдності всього українського народу незалежно від національності та віросповідання, мови, традицій, звичаїв при збереженні національної ідентичності малих спільнот. У світлі сказаного

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>